

با محسن علی اکبری، تهیه‌کننده با سابقه تلویزیون و سینما

ساخت آثار انقلابی پیش از همه چیز همت می‌خواهد

انقلاب در این چهار دهه‌ای که از عمرش می‌گذرد دوران پر فراز و نشیبی را طی کرده است و هنرمندان عرصه‌های مختلف به خصوص تلویزیون تلاش کرده‌اند با ساخت آثاری جذاب حق مطلب را درباره این رخداد مهم تاریخ معاصر بیان کنند. در این سال‌ها کارگردان‌هایی نظیر جلیل سامان، بیژن میرباقری، داوود میرباقری، مجید جوانمرد و... با ساخت آثاری ارزشمند در خصوص تاریخ انقلاب توانسته‌اند بخشی از این واقعه مهم را در قاب کوچک تلویزیون در معرض دید مخاطبان قرار بدهند. محسن علی اکبری، یکی از تهیه‌کنندگان دغدغه‌مند تاریخ انقلاب و جنگ تحمیلی است. این تهیه‌کننده با سابقه سینما و تلویزیون دارای مدرک درجه یک هنری از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی است. او تهیه‌کننده آثاری چون ایوب پیامبر، چه کسی به سرهنگ شلیک کرد، گروه ویژه، فرستاده، نردبام آسمان، خاطرات مرد ناتمام، مریم مقدس، کتاب قانون، آخرین پرواز، فرستاده، گروه ویژه، پادشاه سکوت، استرداد، شهر آشوب و مردان آنجلس بوده است. با محسن علی اکبری درباره سایه روشن‌های ساخت سریال‌های تاریخ انقلاب در این چهار دهه گفت‌وگویی انجام داده‌ایم که در ادامه می‌خوانید.

احمد محمد اسماعیلی

در این چهار دهه سریال‌های زیادی با محوریت انقلاب اسلامی در تلویزیون ساخته شده است. کیفیت این نوع آثار را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

انقلاب اسلامی مسائل اثر گذار و دوران پر فراز و نشیبی را تجربه کرده و خوشبختانه انقلاب ما با درایت مسؤولان و تلاش مردم از تمام خطرات و چالش‌ها به سلامت عبور کرده است. انقلاب ما بر اساس آموزه‌های دینی شکل گرفته و در روح و قلب و باور مردم جای دارد و به همین دلیل با سایر انقلاب‌ها متفاوت است. در واقع انگیزه‌های مادی و سودجویانه در شکل‌گیری انقلاب نقشی نداشته است و اهداف معنوی و آرمانی از انگیزه‌های اصلی شکل‌دهنده انقلاب بوده‌اند. از بهمن ۵۷ تا شهریور ۵۹ که جنگ تحمیلی آغاز شد با کلی اتفاقات و رخداد‌های جذاب و دراماتیک مواجه بودیم که بستر مناسبی برای خلق فیلم‌نامه‌های مناسب برای ساخت سریال بودند که در برهه‌های مختلف رفت. آنها جلوی دوربین فیلمسازان مختلف رفت.

به نظر شما در این زمینه کوتاهی فقط از جانب هنرمندان بوده است؟

کم کاری مدیران ارشد فرهنگی در این قضیه سهم داشته است. هنرمندان ما در این ۴۰ سال نشان داده‌اند هر موقع برایشان بستر لازم برای کار در این عرصه فراهم شده با فراغ بال آن را پذیرفته‌اند. به نظر می‌رسد باید برای تأثیر کارهای فرهنگی پیوسته این نوع آثار ارزشی تولید و ساخته شوند. الان نسل جوان ما از آن دوران شناخت زیادی ندارند و در ذهنشان کلی سؤال است که باید با ساخت سریال‌هایی محکم، پاسخ‌های درستی به سؤالاتشان درباره تاریخ انقلاب داده شود.

برخی کارگردان‌ها و تهیه‌کنندگان دلیل اصلی نرفتن به سوی ساخت و تهیه سریال‌های درباره انقلاب را وجود حساسیت‌ها و خط قرمزهایی می‌دانند. به

نظر شما چقدر این نوع نگاه درست است؟

بخشی از این ادعا صحیح است. شاید حساسیت‌هایی وجود دارد که چندان پررنگ نیست، ولی واقعیت این است در تاریخ انقلاب آن قدر سوژه و موضوعات بدون حساسیت و چالش وجود دارد که سریال‌ساز با آرامش و طیب خاطر می‌تواند سراغ آنها برود و کارهای درخشانی هم بسازد.

چند نمونه مثال بزنید.

به عنوان مثال درباره نقش و اثرات منافقین در انقلاب و بعد ترورهای کور سازمان‌های تندرو. اینها سوژه‌های جذابی هستند که می‌شود سراغشان رفت و کارهای خوبی هم ساخت...

در تاریخ انقلاب شخصیت‌هایی بوده‌اند که در جریان پیروزی انقلاب سهم داشته‌اند، اما در سال‌های بعد با توجه به افکارشان راهشان را از انقلاب جدا کردند. برخی از دوستان کارگردان احتیاط می‌کنند که پرداختن به آنها شاید چالش‌زا باشد.

بله، این افراد وجود داشتند و از طرفی شخصیت‌هایی

از این جنس به تعداد انگشت شماری وجود دارند. شما شهیدان رجایی، باهنر و بهشتی را در نظر بگیرید که بر اساس شخصیت جذاب و اثرگذارشان می‌توان سریال‌های بزرگی تولید کرد و البته دوستان کارگردان می‌توانند سراغ سوژه‌ها و موضوعات متعدد و متنوع دیگر بروند.

برخی دیگر از تهیه‌کنندگان این بحث را پیش می‌کشند که ساخت سریال درباره انقلاب با توجه به گذشت ۴۰ سال از زمان آن و تغییر معماری شهر و خانه‌ها، کاری بسیار دشوار و پرهزینه است؟

این هم به نظر می‌رسد بیشتر بهانه است. در سال‌های اخیر خوشبختانه سینما و تلویزیون ما در بحث جلوه‌های ویژه رایانه‌ای و میدانی پیشرفت‌های زیادی داشته و آثار قابل قبولی با استفاده از این تکنیک‌ها ساخته شده است و به راحتی می‌توان با استفاده از این فناوری‌های نوین صحنه‌های شهری را با هزینه معقول خلق کرد. شما در نظر بگیرید در آمریکا و اروپا به‌رغم گذشت ۷۰ سال از زمان جنگ

نمایی از سریال نفوذ

جهانی دوم باز هم فیلم‌هایی با محوریت جنگ جهانی ساخته می‌شود که اتفاقاً جزو کارهای پرمخاطب آنها هم محسوب می‌شوند.

در ساخت سریال‌هایی با مضمون تاریخ انقلاب چقدر تحقیق و پژوهش نیاز است یا این که منابع مکتوب کافی وجود دارد و نویسنده فیلم‌نامه را بی‌نیاز از تحقیق می‌کند؟ معتقدم در این حوزه به اندازه کافی تحقیق انجام شده است. منتها برای دوستان نویسنده و کارگردان این نیاز وجود دارد که سطح مطالعه خودشان را بالا ببرند و بروند کتاب‌هایی را که در این مورد به بازار نشر آمده بخوانند. معتقدم الان همت و تلاش برای ساخت سریال خوب درباره تاریخ انقلاب از هر چیز دیگری بیشتر نیاز است.

شما به عنوان تهیه‌کننده، چند سریال درباره تاریخ انقلاب تولید کرده‌اید. تهیه این نوع سریال‌ها برایتان چه ویژگی‌هایی دارد؟ جوانی من با انقلاب عجین بود و از نزدیک آن دوران را تجربه کرده بودم و برایم بسیار ارزشمند و حائز اهمیت که سریال در این حوزه تولید کنم و به هر حال دغدغه این نوع کارها همیشه در من وجود داشته است و با عشق و علاقه به سمت آن کارها می‌روم. برایم تولید یک سریال درباره تاریخ انقلاب از تولید سریال‌های به روز ده‌ها برابر جذابیت و ارزش بیشتری دارد.

در زمان تولید سریال‌ها درباره تاریخ انقلاب، شرایط ایده‌آلی برایتان مهیا بوده است؟

نه، هیچ‌وقت شرایط آن‌گونه که می‌خواستیم نبوده است. الان درگیر تولید سریال نفوذ درباره تاریخ انقلاب و تسخیر لانه جاسوسی هستیم. راستش هیچ‌وقت شرایط ایده‌آل برای تولید این نوع آثار فراهم نبوده است. الان اگر بخواهیم بخش نظامی و درگیری‌های انقلاب را نشان بدهیم، نیازمند تعامل و همکاری سازمان‌ها و ارگان‌هایی نظیر ارتش جمهوری هستیم. مثلاً برای تهیه یک نفربر یا یک تانک باید مدت زمان زیادی صرف نامه‌نگاری و مذاکره کنیم که شاید این زمان تا یک سال هم به طول بینجامد.